

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, József királyi herceg-utca 1.
(Bika-bérház.) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRTI ÚJSÁG

Előfizetési ár: havonta 12.50 pengő,
negyedévre 37.50 pengő. Egyes szám
ára: hétköznap és vasárnap 50 fillér.

A szeszitalok forgalombahozójára internálás vár

Vitaminkertek

Irta: FARAGHO GÁBOR
Közelítési miniszter

Összinte csodálkozással, szinte megdöbbenéssel olvastam a »Debreczen« március 3-iki számában, hogy Debrecenben mindössze alig ezren felül jelentkezték konyhakerti parcellák elnyerésére. Amint a lap megjegyzi, ez az alacsony szám teljesen érthető.

Ezt csakugyan nem lehet megérteni!

Mikor a »konyhakertek létesítése céljából telkek juttatásáról« intézkedő rendeletet január 18-án kiadtam, arra számítottam inkább, hogy lesznek majd városok, ahol nem áll rendelkezésre elegendő alkalmas földterület.

Tudom, hogy Debrecen lakosságának egy nagy része mezőgazdasági termeléssel foglalkozik, ilyenek a rendelet értelmében ebben a kedvezményben nem részesülhetnek. A túl alacsony szám azonban így is meglepő.

A rendelet megjelenése előtt írtam egy cikket a »vitamin-kertek«ről, de ez nyomdatechnikai okoknál fogva, idejében nem jelenhetett meg. És bár nagyon szükségesnek tartottam volna közönségünk figyelmét minél nyomatékosabban felhívni erre a fontos akcióra, tekintettel arra, hogy a kérdésben igen széles körben és minden újságban hozzájárultam, cikkem megjelenésétől elálltam. Pedig úgy látszik, hogy a propaganda nem volt kielégítően hatásos és elegendő, a mi népünk nem látja még most sem az élelmiszeri nehézségeket. Vagy legalább is nem mindenki és nem mindenütt.

1944 őszén Moszkvában tartózkodásom alatt ismételtelen mondták, sőt büszkén hangoztatták, hogy az óriási főváros élelmiszeri helyzetét 1942-ben és 1943-ban a vitamin-kertek javították meg. Büszké is lehetnek rá, mert minél kiterjedtebb egy város, annál nehezebb körülmények között tudja a lakosság a főzéléket adó kis földdarabot megművelni! Hogy eredményes legyen, egyenesen komolytalan szervezési kérdés. Emiatt, hogy Moszkva lakosságának több mint kb. egymillió veteményes kertje volt! Mennyi gazdasági eszköz, vetőmag és főleg ide-oda utazás szükséges ahhoz, hogy ez megművelhető legyen! És mégis meglették és mégis sikerült. Alig volt család, amelynek ne lett volna kertje.

Nálunk talán mindenki azt várja, hogy most is a bolgár kertesek fogják szolgáltatni a jó zöldségpaprikát, paradicsomot és zöldséget, mint eddig? Akik ezt várják, sajnos, csalódni fognak, mert egészen más az, ha egy nagy kereskedelmi konyhakert megműveléséről van szó, vagy pedig egy 400 négyszögletes földdarabokról. A bolgár kerteseket rengeteg munkaerő, temérdek trágyát és sok szállítás- és

Berlinben már hallik az ágyúdörgés Polnow, Rummelsburg, Köstlin és még hat fontos német város az orosz csapatok kezére került

A brit és kanadai csapatok egyesültek Stimson tábornok amerikai erőivel - A szövetségesek számos új ponton elérték a Rajnát - A Siegfried vonal több, mint 120 kilométeres szakasza szétfoglalt - Kölnben utcai harcok

A Szovjet Tudósító Iroda hadműveleti jelentése

Moszkva, március 5. (MTI) Március 4-én Königsbergől dél-nyugatra eső városokba harcokat folytattak az ellenség keletporoszországi harcosainak megsemmisítésére és a harcok során elfoglalták Polnow és Rummelsburg városokat és több helységet.

Grudziąztól (Graudenz) északra nyugatra eső városokba harcokat folytattak az ellenség keletporoszországi harcosainak megsemmisítésére és a harcok során elfoglalták Polnow és Rummelsburg városokat és több helységet. Grudziąztól (Graudenz) északra nyugatra eső városokba harcokat folytattak az ellenség keletporoszországi harcosainak megsemmisítésére és a harcok során elfoglalták Polnow és Rummelsburg városokat és több helységet.

Az 1. belorusziai arcvonalunk csapatai támadásai során elfoglalták Bärwalde, Tempelburg, Falkenberg, Körlin, Freudenwalde és Regenwalde városokat, a német védelem szilárdan megerősített támaszpontjait. Az arcvonal csapatai birtokba vették 600-nál több helységet. Stargard körzetében harcok során elfoglaltuk Pyritz és 50-nél több más helységet. Az arcvonal többi szakaszán felderítő tevékenység és

sok ponton helyi jelentőségű harcok folytak. Március 3-án az egész arcvonalon megrogtattunk, illetve megsemmisítettünk 90 német harckocsi, légi harckocsi és légvédelmi ágyúink tüzeiben leöltük az ellenség 49 repülőgépét.

Moszkva, március 5. (MTI) A német fővárosban már hallják az ágyúdörgést, amely egyre erősödik. Halálharang hangja a fasizmus felett. A német hadosztályok feltöltésére a németek mozgósították az 1928-30-ban született korosztályokat. Még elgondolni is nehezség, hogy ezek a gyermekkor ellenállhatnának a vörös hadsereg harcra kész katonáinak. De még ezek is kibújnak a katonai szolgálat alól. A Deutsche Allgemeine Zeitung közölte azokat az intézkedéseket, amelyeket a közeljövőben tettek közzé ezeknek a fiatal katonaszökevényeknek az összefogására.

SZÖVETSÉGES CSAPATOK AZ EGÉSZ ARCVONALON FELZÁRKÓZNAK A RAJNAHOZ

London, március 5. (MTI) A németek teljes iramban menekülnek a Rajnán keresztül. Két német hadsereg, az 1. ejtőernyős és a 15. hadsereg mint szervezett harcos egység megszűnt létezni. A német haderő maradványai özőnlenek vissza a folyóhoz, mialatt a hátrédek próbálják nyitvatartani a hidakhoz vezető utakat. Hogy megállítsák az amerikai rohamot, a németek felrobbantották a Rajna-hidakat Düsseldorfban, már csak öt híd áll a német visszavonulást szedő: Wesselnben, Rheinbergben és három Duisburgban. A brit és kanadai csapatok tegnap délelőtt egyesültek Stimson tábornok amerikai erőivel. A csatlako-

zás a Geldern és Kervlaer közötti úton ment végbe. A német ellenállás az északi fronton továbbra is erős. A szövetséges főhadiszállásról a tudósítók jelentéseikben az összeomlásról, debacle használták a német zűrzavar leírására. Legutóbbi jelentések szerint a szövetségesek számos új ponton elérték a Rajnát, közöttük Urdgennel, Kreefeldtől 7 km-re keletre. A Düsseldorfal szemben levő Neuss az amerikaiak szilárdan tartják. Az amerikai 1. hadsereg új pontokon kelt át az Erft-folyón, Bonntól 25 km-re délnyugatra. A közeli Zülpichet elfoglalták. Patton tábornagy seregei 70 km-t nyomultak előre. Trienél elérték a Mosel és a Kyll összefogását. Fokozott tevékenységet jelentenek a 7. hadsereg frontjáról, amely magaslakat foglalt el a Saarmentén, Saarbrückentől délkeletre.

London, március 5. (MTI) Nyugaton a németek menekülnek az előretört szövetségesek elől vissza a Rajna keleti partjára. Az ellenséges haderők jobbszárnya, amely főleg a meglőtt ejtőernyős hadsereg maradványaiból áll, továbbra is elkeseredetten védekezik, hogy nyitvatartsa a menekülési útját. Az egész arcvonalon a szövetségesek felzárkóznak a Rajna vonalához. A Siegfried-vonal több mint 120 km-es szakasza szétfoglalt. Az amerikai csapatok több ponton elérték a Rajnához, így északon Duisburggal szemben, délen pedig nem messze Kölnből. A 104. amerikai hadosztály tegnap 9 km-es előnyomulást ért el, elfoglalta Kölnből 3 km-re levő Wittensdorfot. Valamivel távolabb vannak a várostól a dél és észak felől közeledő újabb kötelékek. Patton tábornagy haderői is előre

teszi.

Nem hiszem, hogy akadna valaki is, aki a kis konyhakerti akció ellen beszélne, mert az egyenesen destruktív lenne; viszont, ha valaki nem beszél mellette és nem népszerűsíti, az is mulasztást követ el.

Az öregasszonyos siránkozás, vagy a meddő kritika pedig nem használ annyit, mint egy jó hátizsák új burgyona!

Munkáspolgármestert

választott tegnap Debrecen szabad királyi város törvényhatósági bizottsága. Szerencsés egybeeső körülmény, hogy a választás éppen Szabó Kálmánra esett, aki nek polgármesteri székfoglalója maga is lényegesen eltért az eddig tartott hasonló elő beszédekétől. Bár kihangsúlyozta Szabó Kálmán, hogy „soha nehezebb körülmények között még nem vettek át ennek a városnak a vezetését”, mégis meg kell állapítanunk, hogy a közönség szempontjából talán soha jobb körülmények között még nem változott a polgármester személye. — Eddig mindig a tradíció uralkodott, ami alatt azt értjük, hogy a jogi szabályok, megcsontosodott rendszerek, akasztag lebegett az ügyek felett. Voltak alkotóképes polgármesterek Debrecennek, de vagy összetörték az eléjük rakott sínek, nem akarván futni a régi vágányokon, vagy összetörték őket.

Szabó Kálmánnak nem kell százfejd hídral válskodnia, hogy bejusson az új földre és új égbe. Ezek kapui előbb nyíltak meg, mellette ő és munkatársai polgármesterek lettek volna. A jogi képes helyébe az életképes lépett. A proteklót a több évtizedes munkában előtöltött idő és verejték pótolja. A város új vezetői előtt nem kell majd a munkaküldöttségek keserveit „számukra érthető nyelvre” lefordítani. Aki üldöztek, mindent megért az üldözött libegéséből, ha egy szót sem szól, akkor is. Aki eddig is verejtékkel kereste kenyérét, az előtt nem kell az asztalt venni és megérdemelt bérét követelni a munkájának. Szabó Kálmán előtt nem fognak „alázatos tisztelettel” hajlongani az egy csillaggal alacsonyabb rangiak, mert ő maga egész életében gerinces munkás volt, de sohasem ellensége a kenyéradójának. Szabó Kálmán nem első úrnak vonul be a városházára, hanem első szolgának, a város közönsége szolgájának.

És ez fogja őt magába emelni. Megérti, hogy a földművesnek és az ipari munkásnak vér és verejték közössége van egymáshoz, a tisztviselői szobákba a szabadság levegőjét érezteti be és a rosszul feladott kabát miatt nem lesz fejelemli ügy. A proteklót úgy bírálja el, hogy aki tökéletesen ahhoz, hogy munkakörét ellássa, annak proteklóra van szüksége, de aki tud, annak a munkája beszél a pártfogók helyett, sokkal ékebben.

A közéletben példát fog mutatni — mint a multja is igazolja —, hogy a közéleti tevékenység nem arravaló, hogy közgazdasági hatalmásként jelenjék meg az ember és egyszerre kitérőn kereskedelmi szellemisése, váratlanul és gyorsan meggazdagodik. Utat nyit a munkáspolgármester a praktikus intézkedésekhez: sok hábaavaló akadémiás vitatkozás helyett megfogja a kalapács végét, mérnököt, erdész, szakembert leültetni, mindenkit a megfelelő helyre és kiszámítani, hogyan lehet az üzletből nagyobb jövedelmet kihozni. Mintha magáncég lenne Debrecen sz. kir. városa, úgy fog-

ja kezelni a vagyonát.

Pénz kell a munkáspolgármesternek, sok pénz és mennél hamarabb, mert munkástestvérei már éppen eleget jártak a külsőségi utcák sarában, eleget itták az egészségtelen ásványvizet. Nem lehetetlen, amit Szabó Kálmán akar: látni a belvárost a külsőségre. Meg is fogja csinálni, mert „lesz miből”. Nem fog tíz év eltelni és részvénytársasági alapon működnek a városi vállalatok, mozgékonyak lesznek és nem ott szerzik be a szállítást, ahol a reakciós urak legjobban kereshetnek rajta, hanem ahol a közönség legjobban jár.

Szabó Kálmán ott akarja folytatni a munkát, ahol Vársáry István abbahagyta a ahol azóta megállt az élet. De folytatni kívánja azokat a munkákat, amelyekkel a törvényhatóság határozó képességére. A formákban majd a jogszabályok a fejüket a lényeg, az életet Szabó Kálmán viszi előre.

hatottak, különösen Prúmtól délkeletre. Ez a haderő elfoglalt hat kisebb várost. A haditudósítók szerint az egyre növekvő olajhiány következtében a németek egyre nagyobb mértékben szorulnak a lovaseszközök használatára. A szövetséges gyűlöthelyekre csakúgy özönlenek a hadifoglyok. A Times mai vezércikkében mintegy 250.000-re becsülik a rajnavidéki csatában elszorított német embervesztéseket. E becsülés alapján Stimson haderői 50.000 foglyot ejtettek, a normandiai partraszállás, július 6. óta a német foglyok száma rohamosan közeledik az egymillióhoz.

Eisenhower tábornagy csapatai benyomultak Kölnbe

London, márc. 5. Eisenhower tábornagy ma rendkívüli napirendben közölte, hogy az első amerikai hadsereg csapatai elfoglalták Köln két külvárosát és heves harcok közben a város központja felé törnek előre.

RUHR-VIDÉKI PÁLYAUDVAROKAT, SZOMBATHELYT, SOPRONT, BÉCSÚJHELYT, ZÁGRÁBOT BOMBÁZTÁK A SZÖVETSÉGES REPÜLŐK

London, március 5. (MTI) A szövetséges bombavetőik tegnap a rossz időjárás ellenére folytatták a német hadtápvonalak elleni támadásukat. Angol bombavetőik erős vadászkísérettel ruhrvidéki rendező pályaudvarokat támadták. Tegnap több mint ezer amerikai bombavető szállt fel támadásra, de a rossz időjárás következtében sok gép kénytelen volt visszafordulni, mielőtt a célterület fölé ért volna, azonban még így is nagy értékű élelmiszer, hol bombákat ledobták a fontos vasúti gőcpontokra. Olaszországi bombavetőik Szombathelyt, Sopront, Bécsújhelet, Zágrábot és Grác közlekedési célpontjait támadták. Szombat éjjel angol bombavetőik az Emsi-csatornát bombázták. Becslések szerint az angol légi támadás következtében mintegy nyolcmillió tonna teherforgalom megállt. Az éjszaka Moszkító gépek Berlint támadták.

**Mielőtt arany, ezüst
briliáns ékszerét
óráját eladja
mutassa meg
Szelecsényinek
Sas-utca 2 szám**

**Zsirt, cukrot, tejterméket,
mézet vásárolj
Első Szilágysági búfé,
falatozó, Csapó-utca 5.**
Alföldi palota mellett

Faragho közellátásügyi miniszter az élelmiszer-, bőr-, és textilellátásról

4000 vagon élelmiszer biztosított eddig a közellátásügyi minisztérium Budapestnek

Faragho Gábor közellátásügyi miniszter fogadta a sajtó képviselőit és részletesen, helyzetet teljes nyíltsággal feltáró tájékoztatást nyújtott napjaink égetően fontos közellátási kérdéseiről.

BUDAPEST ELLÁTÁSÁT NÉGY HÓNAPRA MÁRIS BIZTOSÍTOTTA A KÖZELLÁTÁSÜGYI MINISZTERIUM

Legelsősorban a német és nyilas uralomtól tönkretett magyar főváros éhező lakosságának ellátási problémáira terelődött szó.

A városok, községek, közsételek összegyűjtötték a minisztériumnak tett bejelentés szerint 1032 vagon élelmiszer Budapest részére — mondta a közellátásügyi miniszter. — Ez az élelmiszer elszállításra készen áll. 678 vagon már ki is lett állítva ezekre a községekre s ezeknek március 7-ig bezárólag el is kell indulniuk a fővárosba. Ezen a 678 vagonon kívül, mely főleg lisztet, búzát, borsot, zöldséget, hagymát, hásított sertést, füstölt húst és kis mennyiségű baromfit visz a négyezer pesti lakosság számára, még megkötött 175 vagon burgonya szállítvány, melyet március 10-től öt naponként 35 vagonjával szállítunk.

Az elindított vagonokat általában magyar őrség kíséri s helyenként orosz őrséget is adnak.

Az eddig ismertett mennyiségén kívül — folytatta Faragho miniszter — vannak még készletek, melyeket helyenként összegyűjtöttek, főleg búza, rozs, borsó, bab, hagyma, zöldség, de elküldésükre még nincs dispozició. Ez az élelmiszer mennyiség összesen 732 vagon. Ehez jön még 2466 vagon szállításra kész burgonya, mely eddig a hideg és igazán miatt nem került szállításra. Ez a mennyiség, mely a burgonyát és minden más élelmiszert beleszámítva több, mint 4000 vagon, melyet fokozatosan Budapestre, ha elfogadjuk azt a tételt, hogy a főváros s fogyasztása leszállított háborús igények mellett napi 30—45 vagon és a küldemények megérkeznek, akkor Budapest ellátását 3—4 hónapra sikerül biztosítani. Ez a szám azonban természetesen nem áll meg, folyton növekszik. Ezzel egyidejűleg Budapest lakossága fokozatosan csökken, hiszen a vagonokkal, melyek az élelmiszert szállítják, gyermekcsoportok jönnek visszafelé a vidékre.

A készletek felkutatását a minisztérium végzi a közellátási felügyelőség irányításánál. Sokat segítenek azonban a Nemzeti Bizottságok, enélkül munkánk nem is lenne eredményes. A Budapestnek küldött élelmiszert ügyszólván mind kisbirtokosok készleteiből kapjuk s a közellátásügyi minisztérium fizeti — egyelőre a régi áron. Ha azonban fellelnek az árakat, a gazda a különbözetet visszamenőleg megkapja.

A kenyérgabona fejadagját leszállítottam a gazdánál az eddigi 20 kgr-ról 15 kgr-ra s ebből nyer fedezetet a szükséglet. Ma már egyébként szinte az egész ország készlete fel van kutatva.

„EGY IDŐRE SZOKJUNK LE A HÚSRÓL!”

A húselletés terén várható javulás? — érdeklődünk.

Ez egészen kilátástalan — mondotta a közellátásügyi miniszter. — Egy időre szokjunk le a húsról. Esetleg egészen a békeszerződésig. Egészségügyileg nem is lesz káros a magyar ember nehezebb ételét után a könnyebb, vitaminos zöldségekben magunkhoz vett táplálék. Ne álltassuk magunkat: jószágállományunk alig van. Sertésnél még ez nem annyira veszélyes, gyorsan szaporodik, néhány év alatt ebből a szempontból rendbe jöhetünk. Nehezebb eset a lónál, szarvasmarhánál. Magyarország mezőgazdasági jövője a magvakban van. Ezért esetleg kapunk svájci tehe-

net s Romániából, meg a tengerentúlról is, valamint ami szükségletünket fedez. Le kell mondanunk a sertésszirtól s a lenolajjal, napraforgóolajjal fedezni szükségletünket. Kérni fogom a földművelésügyi miniszter urat a kötelező 7% olajosmagvú termesztés felemelésére. Hogy milyen százalékban, az attól függ: gépolajnak és szappannak mennyi kell s mennyi fogyasztásra.

A BŐR- ÉS TEXTILELLÁTÁS

A bőr- és textilellátás problémáit felől kérdezzük a minisztert. — Ezeknél a kérdéseknél még munkánk elején tartunk. Most a ronggyűjtés és nyersbőr összeszedése folyik. Nyersbőrkészletek vannak, konzerválásához azonban nagy mennyiségű só kell.

Gumianyag van a pesti gyárakban s így többszáz ezer pár nyári népcipő dobható piacra. Két sértetlen műtalpnyára is van az országnak. Szerszámok és gépszíj viszont nincs és komoly probléma, hogy nincs az országban sem varrótű, sem azt előállítható gyár.

Ruha tekintetében ugyan-

Több ezer ember előtt nagy sikerrel tartott előadást Oroszország belső életéről dr. Balogh István államtitkár

Oroszországban szenzációsan megoldották a feketepiac kérdését. — Öt éve megszűnt az orosz ateisták folyóirata. — A volt szegedi plébános Moszkvában misézett. — Oroszországban a gyermek a legnagyobb kincs

Még nem fordult elő, ami vasárnap Debrecenben történt. Egyszerű, rövid kis közlemények adták hírlí, hogy dr. Balogh István államtitkár, aki a fegyverszüneti szerződés egyik aláírójaként Moszkvában tartózkodott, mint szemtanú beszámol oroszországi tapasztalatairól a Szabad Egyetememen. Az előadó személye olyan tömeget vonzott a Blka nagytermébe, hogy az nemcsak zsúfolásig megtelt, hanem még a folyosón is áldogáltak. A közönség összetétele mutatta, hogy olyan ember beszél most Oroszországról, akinek minden szava arany, nem propagandát csinál, bátran, mint pap, hű marad az igazsághoz és azt mondja el, amit látott. Egyszerű emberek és magas, felelős állásokban dolgozók ültek szorosan egymás mellett a hallgatóságban.

Dr. Juhász Géza tankerületi főigazgató nyitotta meg az előadást, méltatta annak nagy jelentőségét, hogy a közönségnek most a Szabad Egyetemen Balogh István van alkalma meghallgatni. Kiemelte Debrecen, az iskolák város közönségének értetségét, ami ilyen nagy számban összehozta a hallgatóságot.

MOSZKVA AZ ÉLEN

Viharos ováció közepette kezdte meg dr. Balogh István államtitkár a feszült figyelmet lebilincselő előadást, melyet állandóan kísért hol a csodálkozás moraja, hol kifakadások a német hazugságok ellen, hol pedig a tetszés tapsvihara.

A bevezetésben bírálatot mondott a régi magyar külpolitikáról, utalt arra a meleg rokonszenvre, amely Oroszországgal szemben élt a magyarokban, amikor 1941 március 11-én a Szovjetunió a magyar szabadságharcra, a 48-as idők szent ereklyéit nekünk ajánlotta. Hasonló érdeklődés és szimpátia nyilvánult meg a Nemzetközi Vásár idején a szovjet pavilon iránt. Majd magáról Oroszországról beszélt:

Moszkva, Oroszország és a Szovjetunió fővárosa, ötmillió lakosával a legnagyobb világvárosok sorában is az első között áll. Négyezer akkora, mint nagy Budapest. Méltóképpen reprezentálja a modern Szovjetuniót és a nagymúltú történelmi Oroszországot

csak nagyon rosszul állunk. Kevés gyapjú van, a rostanyagokat összeszedjük, elsősorban azonban istrágnak és halásznak eszüközzük. Mert folyóink tele vannak hallal. Csak háló kell és kis primitív házi füstölő szerkezet s éppoly izes, jól füstölt halat ehetünk, mint a külföldi dobozban levő drága hal.

Megdöbbenett — mondotta Faragó miniszter — mikor a „Debrecen”-ben olvastam, hogy olyan kevesen, mindössze ezren jelentkeztek kertművelésre. Erre a kérdésre még visszatérek.

FELÁLLITÁK AZ ÁRKORMÁNYBIZTOSÁGOT

A közellátásügyi minisztériumban — fejezte be nyilatkozatát a miniszter — minden vonalon megindult a munka, minden közellátási kérdés megoldásán dolgozunk. A napokban felállított Debrecenben az Árkormánybiztosságot, Budapestről már megérkeztek a tisztviselők, akikkel az átvételi árakat megállapítjuk. Rendet, munkát, teljes erőbedobást akarunk minden vonalon.

Aki a közellátásügyi minisztériumban folyó tevékenység, alapos és fáradhatatlan munkába bepillant, aki Faragó Gábor közellátásügyi miniszter nyílt szavainak tükrében láthatta meg ezeket a problémákat, az minden tőryosuló nehézség mellett nyugodtan és teljes bizalommal tekinthet ezeknek az égetően fontos kérdések megoldása elé. (K. I.)

egyaránt. Sok épülete az ezeréves történelemre emlékeztet. Felfűző a tisztaság, rend, fegyelem, ami az utcákon mutatkozik. A tömegben hullámzó közönség csak az utcakereskedéséknél megéjt a tulsó oldalra. Ha 8—10-en várnak a villamos megállónál, maguktól kettős rendbe sorakoznak, mert méltányosnak tartják, hogy aki régebben vár, hamarabb kerüljön sorra. Kívétel csak a gyermek, vagy a gyermekes anyák, akik mindenki mást megelőzve mehetnek tovább.

AHOL KIMÉLIK A MUNKÁST

Minden világvárosnak, Moszkvának is egyik jellegzetes intézménye a Metrő, a földalatti villamos. Általában munkások, kisemberek használják és ezért sehol a világon erre különös gondot nem fordítanak. Moszkva ebben is egészen más utat követ. A megállóhelyek földfeletti csarnokai tágasak, tiszták, izlésesek, annyi pénztárfűlkével, hogy tolongás sohasem fordulhat elő. A 40—50 méter mélységű pályához mozgólépcső vezet. Kimélni kell az embert, aki munkába megy, vagy onnan fáradtan tér haza. A földalatti várótermek káprázatosak szépek. Márvány falak, világoszöld, halvány piros, fehér, vagy barnás árnyalatban bronz szobrok, melyek mind a munka, vagy a honpolgári erények szimbólumai, a történelmi múlt emlékei. Hat perccel friss levegőt szavatálnak be. A vonatok 2—3—5 perccel közlekednek. Az első vagon első szakaszát valamint a negyedik vagon utolsó szakaszát gyermekek és gyermekes anyák részére tartják fenn. A kalauzok ezeknél az ajtóknál állnak, ők csukják a belülről nem nyitható ajtókat és a szerelvényt csak akkor indítják, ha a gyermekeket biztonságban látják.

Dr. Balogh István itt utalt a német propaganda aljas beállításiára, mely az hazudta, hogy Oroszországban az országutakon vándorló elhagyott gyermekek éhező és fosztogató csoportjai kóborolnak. Ezzel szemben az igazság, amit saját szemével látott az, hogy a gyermeket Oroszországban a legnagyobb kincsnek a legnagyobb öröme, a szűz jövő zálogának tekintik. Azt is elmondta, milyen nagy-

DEBRECZEN 2. OLDAL 1945. III. 6.

szerű nevelőeszköz a Metrő, mely naponta másfélmillió, vasárnap 1.700.000 embert szállít. A nagy, pompás és tisztaság önkéntelenül tisztaságra neveli a lakosságot. A Metrő is hozzájárul ahhoz, hogy a nagy tömegek fenntartás nélkül bíznak vezetőikben, mert a nép, munkásság éppen a Metrő szépségéből kiéri azt a gondolkodást és szeretetet, melyet vezetői iránta éreznek.

NINC S KÁVÉHAZI, NINC S KOCSMAI ÉLET.

Moszkvában nincs kávéházi élet, de kocsmai élet sines. Annál bőségesebben gondoskodik a kormány magasabbrendű szórakozásokról, színházról, mozirol, hangversenyekről. Jelenleg 30 prózai színháza van Moszkvának, a háború után ezt a számot százza emelik. A nagy színházakban négyezernél több ülőhely van, 129 tagú zenekar, akkora színpad, mint a nézőtér.

A színházi témákat mindig a történelemből, a dicső orosz múltból merítik, a harc erények, a házhoz való hűség, a hazafeltalálódzatokésség dicsőségét zengik. Miután pedig az orosz multhoz szervesen kapcsolódott az ortodox egyház vallásos élete, ez az előadások folyamán őszintén megnyilvánult és amit láttuk, a rendezőnek semmiféle problémát nem jelentett.

A filmről is beszélt s kiemelte, hogy különösen finom eszközökkel felépített filmet, melyben két kis gyermek játszott a főszerepet és az ostrom alatt álló Lenin-grád mérföldes szentvédelméről adott megrázó képet. A zenecéle kapcsolatban Balogh István beszámolt a híres szépségű Csajkovszki-teremről, melynek 1500 ülőhelye mindig foglalt. A világtársa, melyet az üveg tetőn át kap, káprázatos, a hajnalpír illás derengésétől kezdve, a szikrázó nap sugarán át a napnyugtá vörösvörös színéig minden árnyalatot kifejez, az ezüstös holdvilágot éppúgy, mint az égbolt kékjét. Igazi orosz, nem nemzetközi zenét hallottunk. Népi ének, népi viselet, népi tánc az operában éppúgy.

Gyűjts szeretetadományokat a hadifoglyalnaknak.

**Olajat növényi és
vashordót
minden mennyiségben vásárolok
Radetzky József cég
Vár-utca 2. sz. Wiener ház**

**Orvosi
műszereket
fecskendőket veszek!
Orvosi műszerüzem
Piac utca 41. szám**

**VESZEK
fonalat, selymet, vász-
nat, harisnyát, szövetet.
AJÁNLAT
gyapjú kötőtűt, elő-
nyomda, szemlésszedés,
kötés hozott fonálból.
SZILÁGYI DIVATHÁZ
Piac-utca 59. sz.**

**Legjobban étkezhet az
Otthon sürozó
étteremben
Sas utca 2. sz. Olcsó árak!
Figyelmessé szolgálás!
Cégtulajdonos:
özv. Gömör Menyhért**

mint a prózá színházakban, mo-
zikban, vagy hangverseny ter-
mekben. Már a kicsiny gyerme-
keket az óvodában orosz hazafi-
nak nevelik. A gyermekek iránt
több szeretetet, gondoskodást, tö-
bbséget, mint Moszkvában, sehol
nem láttam. Szokás, hogy a gyer-
meknek közös karácsonyfát
gyújtanak, játékokat rendeznek s
megajándékozzák őket. A kará-
csonyfa jellegét a mi Mikulásunk-
hoz hasonló hős ember adja meg. A
karácsonyfát édességek, cukorkák
és kedves kis játékok díszítik.
Minden gyermek egy szép cso-
mag ajándékot kap. Mikor kint
vagyunk, 360.000 moszkvai gyer-
meket ajándékoztak meg. A gyer-
mekkel való foglalkozásra és
azok ünnepélyére szívesen oda-
adják legszebb palotáikat, már-
ványosziropos termelket, nem fél-
nek, hogy a gyermekek hancuro-
zásának nyoma marad. Egyetlen
piet gyermek többet ér nekik
minden márványnál és ragyogás-
nál.

A hangversenyek iránt — me-
lyeknek helye 6—30 rubel kö-
zött váltakoznak — olyan érde-
kös nyílván meg, hogy a je-
gyek legnagyobb részét a szak-
szervezetek útján juttatják a kö-
zönséghez, hogy lehetőleg min-
denkinek jusson. Lisztet nagyon
szeretik és műveit gyakran ját-
szák. Híresek a katonai együtte-
sek, kórusok, zenekarok s tánc-
együttesek. — A legkiválóbb
Alexandrov együttese, 80 tagú
zenekar, 120 tagú férfi ének-
vezetője: Alexandrov vezérőrnagy.

INTÉZMÉNYESÍTETT FEKETEPIAC

Különbösen nagy figyelmet érde-
mel Balogh István előadásának
az a része, melyben a közelítési
viszonyokról szól.

— A háború vége felé nem cse-
kely feladatot jelent a közszük-
séleti cikkekkel való ellátás, de
az oroszok megoldották a problé-
mát. Mindenki megkapja a fej-
adagját élelemben, ruhában és

közszükségleti dolgokban olcsó
hatósági áron. De a kinek sok
pénze van, bővebben akar étkez-
ni, vagy a ruházatban luxust kí-
ván, az úgynevezett kereskedési
üzletekben szabadon vásárolhat.

Előnye van ennek a mi debreceni
feketeipiacunkkal szemben, mert
míg itt illetéktelenül önző célo-
kat szolgál, addig ott az állam
kasszáját növeli, még pedig igen
tekintélyes mértékben. A keres-
kedési üzletek naponta átlag 15
millió rubelt jövedelmeznek az ál-
lamnak, ez évenként 4—5 milli-
árd rubelt jelent. De nagy jót
tenne az a közgazdászunk, aki
megtalálná a formáját annak, mi-
ként lehetne ezt a kérdést nálunk
megoldani.

SZABÓ VALLÁSGYAKORLÁS ŐSI TEMPLOMOKBAN

Dr. Balogh István végül az
egyház, a valláskérdésről beszélt,
amely miatt — mint mondta — a
legtöbb és leggonoszabb támadás
érte a Szovjetuniót. A németek
azt hirdették, hogy a szovjet szob-
rot emelt a sátánnak, az összes
templomokat lerombolta, a pap-
ságot kiirtotta és ugyanez a sors
vár minden népre, ahova a vörös
hadsereg beteszi a lábát. Ezzel
szemben a valóság az, hogy éle-
tem egyik legnagyobb élménye
volt, amikor első ízben miséztem
Moszkvában, zsúfolt templomban.
A templom lelkéze pater Braun
elszászi francia, Ágoston-rendi
szerzetes már 11 éve működik
Moszkvában és még mindig él. De
élnek ott százan és százan papok,
lelképásztorok ősi templomaikban,
használatuk ugyanazokat a kegy-
szereket, ornátusokat, melyeket
magam is láttam, miket elődeik
évszázadok óta hordtak. Moszk-
vában a vallás szabadság teljes.
Senkit nem bántanak vallásért,
senkit nem tartanak vissza abban,
hogy vallási kötelezettségének
lelkismerete szerint eleget te-
gyen. Sőt az állam igen komoly
támogatásban részesíti az egyhá-
zat és ez a támogatás nemcsak
erkölcsiekre vonatkozik. Az orosz

egyház fejének Nikolaj püspök-
nek belkutatási szertartásán a kor-
mány képviselője is jelen volt.
Teljesen megnyugtatót, amit
Oroszországban láttam az állam
magatartásában az egyházzal
szemben, de ugyanezt tapasztal-
hatta mindenki itthon is, aki lát-
ta a vörös hadseregnek a ma-
gyarországi egyházakkal szembeni
viselkedését. Az oroszok min-
denütt megszólaltatták a haran-
gokat, amelyek a légelhárítás
miatt már régóta hallgattak,
megkiválták a szokásos istentisz-
telet rendet, ezzel szemben a né-
metek csak az egri főegyházme-
gyében tíz templomot robbantot-
tak fel. (Nagy zaj.)

Szegeden és Moszkvában is lát-
tam orosz tisztet a templom-
ban, de természetesen mindenütt
vannak emberek akik nem járnak
templomban. A szabadság című
szabad bárkinek az ateizmus
mellett propagandát csinálnia, de
Oroszországban a legszigorúbban
meg van tiltva hogy a propagan-
da keretében is a hívők vallási
érzékenységét megbántsák. Volt
az ateistáknak hivatalos közlö-
nyük is, amely kéthetenként je-
lent meg, de ez már több, mint öt
esztendeje megszűnt.

Dr. Balogh István meleg szavak-
kal emlékezett meg Grigorjev
követéséről, aki fáradhat-
atlan volt abban, hogy minél
többet lássanak Moszkvából és
minél mélyebben tekintsenek bele
az orosz lélekbe. Csak a nagyok,
csak a hatalmasak tudnak olya-
nok lenni, mint amilyeneknek mi
a moszkvaiakat megismertük.

Szünni nem akaró meleg ováció
követte Balogh István felejtet-
len élményt jelentő előadását,
melyért dr. Juhász Géza főgaz-
gató mondott köszönetet.

Sok kis adományból hatalmas
erő származhatik. Mindenki ad-
jon, ha keveset is. IGY LESZ
ERŐS A NÉPHADSEREG.

összefogása teremti majd jó so-
ciálpolitikát, egészséges, olcsó la-
kást, jó utakat nemcsak a belvá-
rosban, hanem a kerteségekben is
és ez az erő keres majd módot
arra is, hogy igazságos adózása, a
város kultúrájának emelkedése a
demokrácia jegyében történjék és
ezeknek összefogásából kerekedik
aztán a szebb, emberségesebb
élet. Össze kell fognia itt az ipa-
rosnak és a földet munkálónak.
A föld: terem, a gép: termel. A
földre a dolgozó emberek verej-
téke csurog, a gépre nagyon sok
esetben munkásvér tapad. A föld
és az ember, a gép és az ember
együtt az élet, de ha a föld meg-
munkálója és a gép kiszolgálója
összefog: az élet mindenkié lesz.

Nekünk debrecenieknek a
történelmi időkhez mérten felada-
tunk is nagyobbak lesznek. Ne-
künk példát kell mutatnunk nem-
csak a nemzetépítő, hanem a vá-
rosi közélet munkájában is.

A városházán is demokrá-
ciát kell teremteni. Ki kell nyitni
a városháza ablakait, hogy az
újra született demokrácia márciusi
szabadságszellege behatolhasson,
új életet vigyen be a közéletbe,
tisztultabb, emberibb, becsülete-
sebb gondolkodást. Ki kell szárí-
tani azt a nyirkot, amely ott le-
rakódott, de nemcsak a falakra,
hanem az emberek lelkére is. Új
szellemet kell bevinni a tisztise-
lői karba is. Meg kell értenni az
emberekkel, hogy a város közön-
ségének a dolga az első, megadni
a tiszteletet mindenkinek, hogy
azután tiszteletet is kaphasson.
Munkát kérünk és követelünk
mindenkitől, fokozottabb mun-
kát, minden erőt beleadni a mun-
kába, mert csak megfeszített
munkával hozható helyre a vá-
ros, melynek felépítéséből a tiszt-
viselői karnak is ki kell vennie a
maga részét.

De ahogy fokozott munkát
követelünk a tisztviselőktől,
ugyanúgy meg kell mondanom,
hogy ezért a munkáért a becsü-
letes ellenértéket is meg kell fi-
zetni. A nagyon keserű kenyeret
elő tisztviselőtársadalmat fel kell
emelni, öntudatosá tenni. Meg
kell szünnie a smolentóniskodó,
derekait hajlító, protekciót kereső
és így előrejutó uram-bátyámozó
világnak és helyébe öntudatos,
dolgozó embertársait megbecsülő,
gerinces, munkáját végző és tudá-
sának, munkakészségének meg-
mutatásával előhaladó tisztviselő-
társadalmat kell nevelni és terem-
teni.

— És ha lesznek olyanok, akik
nem értik meg a történelmi idők-
nek ezt a szavát, azoknak nem

Tildy Zoltán a Független Kisgazda Párt vezére Debrecenbe érkezett

Tildy Zoltán, a Független Kis-
gazda, Földmunkás és Polgári
Párt vezére vasárnap Debrecenbe
érkezett. Tildy Zoltán Öry István
főispánnal szállt meg és debre-
ceni tartózkodása alatt megbeszé-
léseket tart a Független Kisgazda
Párt miniszter és államtitkár tag-
jaival. Debrecenben adja vissza
Tildy Zoltán Rákosi Mátyás bu-
dapesti látogatását is.

Tildy Zoltán ma, kedden dél-
után 4 órakor a Független Kis-
gazda Párt helyiségében (Arany
Bika félelemlet) politikai tájéko-
zót tart. A Kisgazda Párt vezé-

DEBRECZEN 3. OLDAL 1945. III. 6.

lesz helyük a városházán, sem a
városi vállalatoknál. El kell tűn-
nie a reakció minden exponensé-
nek ebből a városból. Annak a
reakciónak, mely ezt a várost ide
juttatta, felelős egyéneknek is kell
lennie. Felelősök kell az elköve-
tett intézkedésekért, a város va-
gyonáért, amelyet szökésükkor a
főispánjukkal együtt elvittek.
Felelősök kell a zsidótörvény em-
bertelen helyi végrehajtásáért.
Ebből a városból embertelen mó-
don vitték el a város lakosságá-
nak egy részét, harkok módjára
préselve be vagonokba az Isten
képre teremtet embert. Ezért a
törvényért és annak ilymódon
való végrehajtásáért még sokat
kell pirulnia a magyarságnak a
művelt nemzetek előtt.

Nemcsak a szemetet kell ki-
seperni a városból, mely fertőző
betegséget terjeszt, hanem a köz-
életből is ki kell sepríteni mind-
azokat, akik a múlt rezsim expo-
nensei és zsoldosai voltak.

Feladataink sorába tarto-
zik a városi vállalatok és üzemek
racionálizálása, munkásaik sor-
sának intézése, munkásjóléti in-
tézmények teremtése, a városi
földek jobb kihasználása, a vásár-
csarnok felépítése, a városi házak
rendbekerítése, a város egyik le-
nagyobb hasznát hajtó üzemének,
a strandfürdőnek még az idei
nyáron való üzembeállítása.

Közel tíz éve annak, hogy
ennek a városnak egyik alkotó
polgármesterét a reakció kény-
szernyugdíjazta. És azután
mintha megállt volna az élet eb-
ben a városban. Minden úgy van
jól, ahogy van, elvre támasz-
kodva nem történ itt semmi
Megdermedt itt minden élet, a re-
akció rányomta bélyegét az egész
közéletre. A szabadabban gondol-
kozik üldözöttele volt a föld.

A 48-as magyar szabadság-
hare elbukott, mert a cári Orosz-
ország leverte a magyar szabad-
ságmozgalmat, ma, száz év után
az azóta felszabadult népi Orosz-
ország hadserege szabadított
meg bennünket a német elnyoma-
tás alól.

Viharos taps és éljenzés kö-
vette Szabó Kálmán beszédét,
mely után Végh Dezső kommuni-
sta párti és Szendrey Sándor
kisgazdapárti h. polgármesterek
szóltak és ígérték, hogy erejükön
feül mindent megtesznek, hogy
a város életét fejlesszék és előre-
vigyék.

A közgyűlés a főispán záró-
szavaival ért véget.

rének erre az előadására felhív-
juk a párt tagjainak figyelmét.

Veszek, eladok
szövetet, vásznat, férfi és női
ruhát. Megbízásból a legma-
gasabb árat fizetek aranyért
és óráért.
Piac utca 21. BLUM
Szentpál-utca mellett

Jó állapot-
ban lévő
**Tangó-
harmonikát**
és egy prima
saxophont
sürgősen veszek
Illatszertől S-s utca 2.

Ocsenás József
cserepályhás-mester
Debrecen, Ferenc József út 56

Szabó Kálmánt, Debrecen város első munkás polgármesterét egyhangulag közfelkiáltással választottak meg

Végh Dezső és Szendrey Sándor h. polgármesterek lettek

Debrecen város fejlődése törté-
nelében tegnap új fejezet kezdő-
dött, megválasztották az első
munkás polgármestert Szabó Kál-
mán nyomdász-mester személyé-
ben. A rendkívüli közgyűlésen
Öry István főispán elnökölt. Dr.
Orosz István tanácsnok ismertette
a helyigymiszter vonatkozó le-
iratát, majd dr. Erdős Imre java-
solta, hogy polgármesterré Szabó
Kálmánt, helyettes polgármeste-
reként Végh Dezsőt és Szendrey
Sándort válasszák meg. A javas-
latot közfelkiáltással, egyhangú
telkesedéssel és tapssal elfogad-
ták s ezt Öry István főispán
nyomában ki is hirdette. Küldöt-
tség hívta meg az új városi vezető
tisztviselőket a közgyűlésbe,
melynek tagjai nagy ünnepléssel
köszöntötték a terembe lépő
Szabó Kálmánt, Végh Dezsőt és
Szendrey Sándort. Kezben hivatali
esküt, Végh Dezső fogadalmat
tett, majd az ünnepélyes aktus
után a főispán üdvözölte őket.

Az itt megnyilvánult biza-
lom — mondta — remélhetőleg
megnyugtást fog hozni Debrecen
népének is. Hiszem, hogy önök-
nek sikerül majd a rombadöntött
Debrecen felépítenők.

Kiss József a Magyar Nemzeti
Frontba tömörült öt demokra-
tikus párt nevében mondott rö-
vid üdvözlő beszédet.

— Most történik meg először
— hangoztatta — hogy Debre-
cen dolgozó társadalmának egy-

egy képviselőjét üdvözölhetjük a
polgármesteri és helyettes polgár-
mesteri székekben. Ez azt jelenti,
hogy a dolgozók társadalmának meg-
értett ahhoz, hogy ilyen nagy vá-
ros ügyvitelének az élére mun-
kásember álljon. A munkásság
most már nemcsak dolgozni, ha-

nem vezetni, kormányozni és
irányítani akar. Teljes egyet-
értéssel és választási viszálykodás
 nélkül kerültek be tisztségükbe.
Bírájk tehát a bizalmat, mely az
újjaépítéshez szükséges. Az egy-
ség, a haladás és a demokratikus
szellemben intézzék az ügyeket.

**Szabó Kálmán: Soha nehezebb körülmények
között...**

Zajos taps és éljenzés köszön-
tötte a szólásra emelkedett Szabó
Kálmán polgármestert, aki meg-
köszönte a bizalmat, mely erőt
ad az építő munkához.

Első szava az orosz hadsereg-
hez szólt, mely felszabadítja Ma-
gyarországot.
— Az orosz hadsereg dicső
fegyverténye örök büszkesége lesz
a világ kialakuló demokráciájá-
nak. Másodszor szálljon szavam
a magyar katonákhoz, akik már
alakulatokba osztva részt kérnek
a németek elleni harcban, bizon-
nyítván, hogy Magyarország ki
akarja venni részét az emberi
szabadságért harcoló nemzetek
sorában a demokrácia mellett a
német hadsereg tönkveréséből.

Szabó Kálmán polgármester
ezután Debrecenről beszélt:

— Soha nehezebb körülmé-
nyek között még nem velték át
ennek a városnak vezetését, soha
nagyobb gondja még nem igen
akadt egyetlen polgármesternek,
illetve városi vezetőségnek sem,

mint amilyen a jelenlegi. Mégis
hiszük, hogy feladatunkat meg-
oldjuk a törvényhatósági bizott-
sággal karöltve, a kormány se-
gítségével. A törvényhatósági bi-
zottság összetételében az, amelyre
támaszkodnunk kell, mert hiszen
itt a két munkáspárt: a Magyar
Kommunista Párt és a Szociáldem-
okrata Párt a zászlójuk alá tö-
mörült hatalmas tömegek munká-
jával kell, hogy felépítsék ezt a
várost, míg a Független Kisgazda
és Polgári Párt s a Nemzeti Pa-
rasztpárt ehhez az ipari munká-
hoz az életet jelentő kenyeret
adja meg. A Demokrata Párt a
tisztességes kereskedelem kézbe-
vételével járul hozzá a közös
munkához.

— Debrecenben a dolgozó erők

VESZÉK
szövetet, selymet, vásznat, férfi-női ruhát fehérneműt
(Igazolt tulajdonostól.)
Papp István textil-divatáru kereskedés
Dégenfeld-tér 4. szám

Felhívok mindenkit
aki SZILÁGYI DIVATHÁZ, Piac-utca 59. sz. alatti üzletéből bár-
mit jogtalanul elvitt, saját érdekében hozza vissza. Nyomra vezetői
magasan jutalmazok. (Titoktartást feltétlenül biztosítok.)

Kosztümöt, kabátot, ruhát
izléses kivitelben készíttessen
Mózsik nődivatszalonjában Vár-u. 4.

